

ZIGMANTAS KIAUPA APIE „LAISVO ORO TAISYKLĘ“:

Kaip minėta, svarbiausi miestų santvarkos požymiai buvo miestiečių asmeninė laisvė, miesto teisė ir savivalda. Lietuvos miestuose tai irgi buvo įgyvendinama. Miestiečių bendruomenės nariai buvo asmeniškai laisvi žmonės, turėjo visišką nuosavybės teisę, galėjo laisvai kilnotis. Svarbi buvo vadinamoji laisvo oro taisyklė, pagal kurią nelaisvas žmogus, įbaudžiavinamas ar jau įbaudžiavintas valstietis, persikėlęs į miestą ir tapęs jo bendruomenės nariu, tapdavo laisvas. Lietuvoje ši taisyklė, tiesa, apribota reikalavimu išgyventi mieste tam tikrą laiką, nuo trejų iki dešimties metų, irgi gyvavo, bent jau didžiuosiuose miestuose. Miestams ji buvo svarbi dėl to, kad kaimas šalia miestelių, kitų šalies ir užsienio miestų buvo vienas iš miesto gyventojų papildymo šaltinis. Laisvo miesto oro taisyklė įtvirtino miestiečių luomo teises, nuo bajorų nepriklausomą padėtį visuomenėje.

Zigmantas Kiaupa, „Lietuvos miestų savivalda XIV–XVIII a.“, in: *Lietuvos heraldika*, d. 1, [sudarė Edmundas Rimša], Vilnius: Baltos lankos, 1998, p. 169–170.